

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 6 czerwca 2023 r.
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
wystąpienia Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku z dnia
6 września 2022 r. sygn. akt ASD 5/22
w przedmiocie o rozstrzygnięcie sporu o właściwość między Sądem
Dyscyplinarnym przy Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie i Sądem Dyscyplinarnym
przy Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku
na podstawie art. 38 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo
o ustroju sądów powszechnych (dalej: „p.u.s.p.”)

postanowił

**rozstrzygnąć spór o właściwość między Sądem
Dyscyplinarnym przy Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie i Sądem
Dyscyplinarnym przy Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku wskazując,
że właściwym do rozpoznania sprawy przeciwko B. M.
(poprzednio R.) obwinionej o przewinienie dyscyplinarne z art.
107 p.u.s.p. jest Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w
Gdańsku.**

UZASADNIENIE

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie prawomocnym
postanowieniem z 15 lipca 2022 r., na podstawie art. 110 § 1 pkt 1a i § 3 ustawy
z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej: „p.u.s.p.”) w zw.
z art. 35 § 1 k.p.k., przekazał Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym

w Gdańsku sprawę przeciwko B. M. obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 p.u.s.p.

Argumentacja zawarta w uzasadnieniu tego postanowienia sprowadza się do stwierdzenia, że zgodnie z nowelizacją art. 110 § 3 p.u.s.p., która weszła w życie w dniu 15 lipca 2022 r., do rozpoznania spraw dyscyplinarnych właściwy miejscowo jest sąd dyscyplinarny w okręgu, którego pełni służbę sędzia objęty postępowaniem, ze względu na to, że w ustawienie zmieniającej ten przepis nie zawarto przepisów dotyczących spraw „w toku”, a wynika to z wyroku TSUE z 22 marca 2022 r.

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku postanowieniem z dnia 6 września 2022 r., sygn. akt ASP 5/22, wszczął spór o właściwość z Sądem Dyscyplinarnym przy Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Unormowanie art. 110 § 3 p.u.s.p. przewidywało, że w sprawach dyscyplinarnych sędziów sądów powszechnych, wymienionych w art. 110 § 1 pkt 1 lit. a p.u.s.p., właściwy sąd dyscyplinarny wyznaczał, na wniosek rzecznika dyscyplinarnego, Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej „TSUE”), w wyroku z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie C 791/19, uznał że przepisy art. 110 § 3 u.s.p. i art. 114 § 7 p.u.s.p., w zakresie w jakim powierzają Prezesowi Sądu Najwyższego kierującemu pracą Izby Dyscyplinarnej, prawo do dyskrecjonalnego wyznaczenia sądu dyscyplinarnego właściwego miejscowo do prowadzenia postępowań przeciwko sędziom sądów powszechnych nie spełniają wymogu wynikającego z art. 19 ust.1 akapit drugi TUE, zgodnie z którym sprawy te powinny być rozpoznawane przez sąd „ustanowiony na mocy ustawy.”

Z kolei w uzasadnieniu wyroku TSUE z 22 marca 2022 r. C-508/19, TSUE wskazał, że artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE, w zakresie, w jakim ustanawia wymóg, zgodnie z którym sprawy dyscyplinarne powinny być rozpoznawane przez sąd „ustanowiony na mocy ustawy”, należy również uznać za mający skutek bezpośredni, w związku z czym zasada pierwszeństwa prawa Unii nakłada na wyznaczony w ten sposób sąd dyscyplinarny obowiązek odstąpienia od stosowania

przepisów krajowych, na mocy których dokonano wyznaczenia, i w rezultacie uznania się za niewłaściwy do rozpoznania przekazanej mu w ten sposób sprawy (pkt. 73).

Przepisy, o których mowa w powołanych wyrokach TSUE, zostały zmienione przez art. 4 ust. 5 lit. d i ust. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 14 czerwca 2022 r., poz. 1259), która weszła w życie w dniu 15 lipca 2022 r. Z dniem wejścia w życie tej ustawy zniesiono również Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego, a utworzono Izbę Odpowiedzialności Zawodowej.

Przepis art. 110 § 3 u.s.p., po tej nowelizacji, jako zasadę wprowadza, że do rozpoznania spraw, o jakich mowa w art. 110 § 1 pkt 1 lit. a p.u.s.p., sędziów sądów rejonowych, właściwy miejscowo jest sąd dyscyplinarny, w okręgu którego pełni służbę sędzia objęty tym postępowaniem. Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, nie zawiera przepisu przejściowego dotyczącego właściwości sądów dyscyplinarnych.

Wobec braku jednoznacznego uregulowania przez ustawodawcę kwestii właściwości sądów dyscyplinarnych w sprawach wszczętych przed dniem 15 lipca 2022 r., wytworzyła się luka regulacyjna, której usunięcie winno nastąpić w drodze wykładni. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 19 grudnia 2007 r., sygn. akt I KZP 38/07, rozwiązania prawa intertemporalnego w zakresie materii procesowej mogą odwoływać się do dwóch reguł, a mianowicie albo do reguły bezpośredniego stosowania ustawy nowej (nazywanej też często w obiegowym języku praktyków regułą "chwywania w locie" przez nowe przepisy określonych zdarzeń i stanów procesowych) albo do reguły dalszego obowiązywania dawnego prawa (nazywanej w tym samym języku regułą "petryfikacji" określonych zdarzeń i stanów procesowych, przy czym w wypadku odwołania się do tej ostatniej reguły dodatkowym problemem interpretacyjnym może być to, na jakich etapach dalszego procedowania owa petryfikacja będzie obowiązywała). Jak też wskazał Sąd Najwyższy w przywołanym uzasadnieniu jest rzeczą oczywistą, że przepis art. 7 przepisów wprowadzających Kodeks postępowania karnego, zgodnie z którym „jeżeli na podstawie Kodeksu postępowania karnego nastąpiła zmiana właściwości sądu, orzeka sąd dotychczas

właściwy, gdy akt oskarżenia wniesiono przed dniem wejścia w życie niniejszego kodeksu”, nie może mieć w związku z wejściem w życie innych ustaw bezpośredniego zastosowania, albowiem - jako przepis intertemporalny - "wyczerpał on swoją moc" z dniem wejścia w życie tej ustawy, którą wprowadzał, a więc z dniem wejścia w życie Kodeksu postępowania karnego z 1997 r. Jednak, o ile przepis ten nie może mieć na gruncie innych ustaw wprowadzających zmiany w zakresie właściwości zastosowania bezpośredniego, o tyle jego treść może służyć do wyprowadzania wniosków interpretacyjnych w drodze wykładni prowadzonej *per analogiam*, w sytuacji stwierdzenia istnienia luki regulacyjnej.

Sąd Najwyższy przychylił się do stanowiska, iż art. 7 przepisów wprowadzających Kodeks postępowania karnego może mieć w drodze analogii zastosowanie w przypadku innych ustaw wprowadzających zmiany w zakresie właściwości sądów. Jednak w realiach zmiany właściwości sądów dyscyplinarnych wprowadzonych ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw nie można pominąć kontekstu w jakim ustawa ta została uchwalona. W trakcie prac legislacyjnych nad tą nowelizacją podnoszono, że zmiany te miały być odpowiedzią na stwierdzone braki w funkcjonowaniu dotychczasowej odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów i asesorów, a także stanowić realizację orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w szczególności wyroku z 15 lipca 2021 r. w sprawie C-791/19 (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2022 r., II ZIZ 22/22).

Biorąc zatem pod uwagę, iż zmiana 110 § 3 p.u.s.p. wprost realizowała ww. wyrok TSUE, Sąd Najwyższy uznał, iż w braku jednoznacznego rozstrzygnięcia ustawodawcy, art. 110 § 3 p.u.s.p., w brzmieniu nadanym mu ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw ma zastosowanie także do spraw dyscyplinarnych wszczętych przed wejściem w życie ww. ustawy (zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 lipca 2022 r., I ZW 3/22; z 27 lipca 2022 r., I ZW 4/22; z 28 września 2022 r., I ZW 10/22).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.

